

Nogle mene, at det skal blive bedre ved en Reform; de sige: mere Evang, mere Skolegang, mere Statstilsyn, og jeg skjønner ikke bedre, end at den ærede Minister hører til denne Klasse. Andre skrive paa deres Bane — jeg vil ikke dermed just erklære, at jeg hører ubetinget til den Side, skjøndt jeg maaske har en stor Rem af Siden — fri Skole, ubetinget fri Skole. Jeg skal nu komme til at omtale, hvorpaa jeg støtter dette. Jeg støtter det naturligvis, at jeg ikke kan være enig med den ærede Minister trods hans Willie og en vis Evne, hverken om Maal eller Midler, tilbids paa det forelagte Lovforslag; thi jeg skjønner ikke bedre end, at den ærede Minister stiller op, er at skabe os en tredelt Skole, en Smaa-skole, en Almue-skole, som endelig skal forbindes med den lærde Skole. Han har jo gjentagende udtalt sig derom og ved at udsende et Skrift tilsidst endogjaa til samtlige Skoledirektioner og andre Autoriteter tilkjendegivet, at det er hans Tanke. Det er noget Lignende, som man har i Sverige, det vil sige en Trebeling, men jeg vil strax tilføje, at saaledes som den nu fremtræder, er den totalt mislykket i Sverige. (En Stemme: Saa?) Ja, det skal jeg strax oplyse det ærede Medlem om. Her holder jeg en Bog i min Haand af en Mand, der var udsendt af selve Regjeringen, R. Rosving, betitlet „det svenske Folkeskolevæsen.“ Han siger, Side 14: „Men disse Skoler have hidtil slet ikke villet trives. Der er i den lange Tid trods den betydelige Understøttelse, hvormed Regjeringen har opmuntret (2/3 af Omkostningerne), kun blevet oprettet en halv Snes saadanne Skoler, og de fleste af disse have tilmed kun ført en henlygnende Tilvarelse.“ (Bille: Det er ikke Højskolen, men Fortsettelses-skolen!) Ja vel, men det er det Samme, som her sigtes til. Jeg synes ikke, at mine Tanker ret slaa an hos de Herre, men jeg vil engang have Lov til at udtale dem. Jeg siger altsaa, at det fremgaar jo af, hvad den ærede Minister har udtalt og udsendt, at det er det, han tilstræber, en Forbindelse mellem Almue-skolen og den lærde Skole, men skulde det naas, hvad der staar udtalt som Maal Side 5 i det omdelte Skrift, nemlig i et Slags Program fra en Skolemand ved Frederiksborg lærde Skole, maa jeg tilstaa, at jeg vilde give for saadanne Dreng, som vi derigjennem vilde faae. De: staar nævnt ikke mindre end 8 Jag, hvoraf det første er twedelt, og det skulde være 12 Mars Bøen, der skulde kunne i Lyss det Vigtigste af Formlæren og en mundtlig Doersæt-

telse fra Lyss til Dansk af et læst Pensum, der mindst maa udgjøre hundrede Oktavsider, i Geografi en Overfigt over hele Geografien efter en kort Lærebog, i Historie Overfigt over hele Verdenshistoriens vigtigste Begivenheder efter en fragmentarisk Lærebog samt Danmark Historie noget udsørligere o. s. v. Hvorledes tror man, at saadanne Dreng paa 12 Aar ville se ud, der havde faaet Alt det proppet i sig? Jeg tror, de ville blive af en temmelig blodløs Art. Der sluttet med i det samme Skrift, Side 5, at naar „Ovenstaaende“ er naaet, vil der være naaet et sundt og gennemførligt Program, og jeg skal, da dette Skrift laber til at skulle have en seregen Betydning, med den ærede Formands Tilladelse oplæse nogle faa Linier. Der staar: „Først naar enhver Dreng, der udskrives af Danmarks forskjellige Skoler, er i Besiddelse af dette Maal af Kundskaber og Indsigt, vil der være bragt det rette Forhold tilveie mellem Landets materielle Udvikling og den sande Oplysning: Først da vil det blive umuligt at faae nogen Dansk for Alvor til at tro, at der i Danmark gives sorte Skoler, hvor Fanden sidder til Højbords, og hvor Kundskaberne ere Braggods, eller at et Folk, og tilmed et politisk ubetydeligt Folk, ustraffet kan bygge Skolens Oplysningsværk ene paa Basis af sin egen Nationalitet uden at tage Hensyn til den fælles europæiske Kulturs Grundlag.“ Jeg kjen-der ikke saadanne Folk, der tro, at der i Danmark gives sorte Skoler, hvor Fanden sidder til Højbords, men jeg tror ganske vist heller ikke, at en saadan Tro vilde komme tilside ved den Art Skoler, som vi kunne faae efter den lærde Skolemands Tanke; thi jeg tror, at det bliver Folk, der ikke have megen Tro paa Manden, altsaa heller ikke paa den Mand, her omtales. I Dyrigt skal jeg henstille, om det ikke turde være lidt underligt at sende et saadant Skrift med saadanne, som det forekommer mig, extreme Udtalelser ud omkring som en Art officielt Skrift. Der er flere Udtalelser af den Art. Der staar saaledes talt om fra Skoledirektor Holbecks Side, at der er et Parti i Folkethinget, som vil at Stats-skole til Livs, som vil have Stats-skolen helt ophævet, og ikke vil vide Noget af nogenjomhelst lærd Skole at sige. Jeg kjen-der ikke Noget til et saadant Parti. Jeg tror imidlertid, at det er mindre heldigt at udsende Skrifter fra Ministeriet med Udtalelser af den Art. Men det kan være, at det er et Lidstegnet, at et saadant Skrift omfendes som officielt (Sjær: Det gjør ingen Skade!). Ja, det gjør ikke mig nogen Skade og vel heller ikke det ærede Medlem,